

פרשת אמור בצומת המשפחה, החברה והמקדש

הרב ד"ר יוסף סלוטניק
ראש כולל לשעבר בקייפטאון (תשנ"ח-תשנ"ט)
כיום ר"מ וראש תוכנית בני חו"ל בישיבת מעלה גלבו

התורה בתחילת פרשת אמור מתארת את דיני הקדושה של כהנים בכלל ובתוכם הדינים הייחודיים לכהן הגדול. דינים אלו נוגעים באיסור טומאה למת ואיסור להתחתן עם נשים מסוימות. התורה מדגישה שהכהנים המוקדשים להקרבת הקרבנות במקדש אסור להם לחלל את קדושתם בנישואין אסורים או בקרבה למת המטמאת את האדם. על אף הרצון העז להתרחק מכל דבר שמטמא את הכהנים התורה עצמה כבר יצרה חריג לאיסור: **לְפָשׁ לֹא יִטְמָא בְּעַמּוּי: כִּי אִם לְשֹׂארוֹ הַקָּרֵב אֵלָיו לְאִמּוֹ וּלְאָבִיו וּלְבָנוֹ וּלְבִתּוֹ וּלְאִחֵיו: וְלֶאֱחֻתּוֹ הַבְּתוּלָה הַקְּרוֹבָה אֵלָיו אֲשֶׁר לֹא הִיְתָה לְאִישׁ לְהָ יִטְמָא.**

הכהן מצווה להיטמא לשבעה קרוביו המעגל המשפחתי הקרוב אליו – אשתו, הוריו, ילדיו ואחיו. התורה אינה אומרת שהקרובים אינם מטמאים את הכהן, אלא אומרת על אף שהם כן מטמאים את הכהן בכל זאת הוא מצווה להיטמא. זאת דוגמה מצויינת להתנגשות בין ערכים שונים והתורה מתארת לנו מה סולם הערכים הרצוי לה. טיפול במת הוא ערך חשוב, אך ערך עבודת המקדש חשוב ממנו, ומעל ערך זה יש את ערך הקרבה המשפחתי. התורה בפה מלא אומרת לנו שהזיקה והקרבה בין אדם לקרוביו חשובה בעיניה והיא מוכנה אף לוותר על הכהן המקריב את "לחם א-להיו" כדי לאפשר או אפילו לדרוש ממנו שיתאבל על המת שלו.

אמנם ההקשר של ההלכה היא כהנים ואבלות על מוות אך דומה וחשיבות המסר הזו נוגע לחיים ולא רק למתים. התורה מצווה עלינו להקדיש מאמצים, זמן ואפילו וויתור על פנים מסוימות של עולם הקדושה כדי להשיג את הערך הגדול הטמון במשפחתיות.

אמנם צריך להדגיש שגם לכך יש גבול והתורה קובעת שהכהן הגדול מאחיו, שעליו מוטלת המשימה של הנהגת האומה מבחינה רוחנית הוא "וְעַל כָּל נִפְשֹׁתַי מֵת לֹא יָבֹא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטְמָא" והוא מצווה להעדיף את צרכי האומה על פני הצרכים האישיים שלו. אך מדובר על אדם אחד מכלל האומה, המסר לאומה הוא ברור – צריך להעדיף את המשפחתיות על פני דברים רבים אחרים.

חז"ל הוסיפו לדיון נדבך מאוד משמעותי - הם קבעו שמעבר לשבעת הקרובים הכהן מצווה גם להטמא למת מצווה הלא הוא זה שאין לו קרובים אחרים. אם אדם רואה מת מוטל ואין מי שיטפל בו, יכבד אותו, או יקבור אותו, הכהן מצווה לעשות זאת בעצמו על אף שהוא ייטמא במהלך הפעילות. בדומה לדיון בעניין הטומאה לקרובים התורה מציבה כאן ערך שהוא גובר על חשיבות העבודה במקדש – עשיית חסד של אמת עם מי שאין לו אף אחד בעולם. הבזוי, הנדחה והמסכן. וגם כאן אומרים לנו חז"ל שהדבר חשוב אף יותר מעבודת המקדש!! הדבר מפתיע אף יותר כאשר חז"ל אמרו שהדבר נכון אף בכהן גדול. אותו מנהיג שאנו דורשים ממנו מסירות טוטאלית לצרכי האומה, דורשים ממנו לא ללכת ללוויה של הוריו או אומרים לו שאם הוא נתקל במת מצווה עליו להיטמא. והרי חז"ל דייקו את ההיררכיה ומעל חשיבות המשפחתיות הציבו את הדאגה לחלש ולזה שאין לו שום מושיע.

הדברים הללו יפים בכל ימות השנה אך מקבלים משמעות נוספת בימים אלו שבין יום השואה ליום העצמאות, בזמן שאנו מבכים את קרובנו שהיו למתי מצווה ושמחים בבנין מדינתנו האהובה וזכור שמעבר לחשיבות של מפעלים רבים שקורים סביבנו ואנו מודים לקב"ה עליהם בכל יום עלינו להמשיך לטפח בעיקר את המשפחתיות ואת הדאגה לחלשים שבתוכנו
חג עצמאות שמח ושבת שלום

לתגובות: yossef.slotnik48@gmail.com